Місюк Микола
доктор економічних наук, професор,
декан економічного факультету
Подільського державного аграрно-технічного університету,
м. Кам'янець-Подільський, Україна
Новак Чеслав
доктор економічних наук, професор,
Сільськогосподарський університет у Кракові,
м. Краків, Польща

ІННОВАЦІЙНИЙ ПІДХІД ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА

Найважливішим чинником та визначальним критерієм рівня соціального життя будь-якої країни, життєздатності її економічної структури і державного устрою є рівень забезпечення населення продовольством. У вирішенні даної проблеми особлива роль належить галузі тваринництва. На жаль, за виробництвом і споживанням продуктів тваринництва на душу населення як регіони, так і Україна в цілому відстають від країн Європейського Союзу у 2–3 рази, а за асортиментом і якістю – ще більше. Тому виробництво продуктів харчування та забезпечення їх конкурентоспроможності було і залишається для людства важливою та життєвою проблемою світового масштабу. Актуальність проблеми конкурентоспроможності продукції тваринництва особливо зросла після вступу України до СОТ та виходу на ринки ЄС.

Стійкі переваги країни виникають не від використання галуззю специфічних факторів, якими вона володіє, а є результатом підприємств із впровадження інновацій у розвиток нового продукту, технологій, брендів, методів задоволення споживачів, вважає М. Портер [1].

Інноваційні технології у поєднанні із сприятливими природно-кліматичними та організаційно-економічними умовами забезпечують зменшення тривалості виробничого циклу у сільському господарстві, що сприяє зниженню собівартості продукції та підвищує окупність інвестицій.

Г. Волинський, який наголошує на потребі «здійснення технологічної модернізації економіки, відкрити дорогу технологічному процесу, зацікавити підприємства в інноваціях, тобто радикально закріпити інноваційний сектор та забезпечити технологічну конкурентоспроможність українських товарів» надає важливого значення технологічній політиці держави для підвищення конкурентоспроможності продукції [2].

Динамічний розвиток вітчизняної галузі тваринництва на основі комплексної її модернізації здатна вирішити продовольчу безпеку України, наситити внутрішній ринок конкурентоспроможною продукцією, нарощувати присутність вітчизняної продукції на світових ринках та підвищити ефективність використання наявного природно-ресурсного потенціалу галузі тваринництва. В основу такої модернізації покладено пріоритет розвитку інновацій при виробництві й реалізації конкурентоспроможної продукції, що забезпечує відповідний приріст прибутку, який є одним із головних джерел інвестування галузі тваринництва. За таких умов першочергового значення набуває розробка програми поточного і перспективного інноваційного забезпечення підвищення конкурентоспроможності продукції тваринництва.

Для досягнення мети необхідно вирішити ряд завдань: нарощування поголів'я худоби і птиці, продуктивності тварин, обсягів виробництва, експортного потенціалу тваринництва. Цілі та завдання мають бути погоджені із засобами досягнення мети – розвитком генетичного потенціалу галузі, кормової і матеріально-технічної бази й кінцевими результатами – виробництвом конкурентоспроможної продукції на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Одними із найважливіших умов ефективності інноваційного забезпечення конкурентоспроможності продукції тваринництва є заходи державного регулювання, які можна умовно поділити на:

- заходи прямого державного регулювання, до яких належать директивні методи у вигляді фінансування витрат на фундаментальні та прикладні наукові дослідження на ринку продукції тваринництва провідними науковими установами й іншими організаціями через систему грантів для інноваційних проектів. Разом із цим формується державне замовлення на розробку та

запровадження нововведень у галузі тваринництва, закупівлю інноваційної продукції, створюється система державного ліцензування різних видів інноваційної діяльності;

- заходи непрямого державного регулювання інноваційної діяльності, які припускають установлення граничних цін на певні види інноваційної продукції, субсидування процентної ставки по кредитах при запровадженні інновацій підприємствами галузі та податкові заходи, що сприяють розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності, а саме ставки по окремих податках, податкові пільги та канікули.

Таким чином, система забезпечення конкурентоспроможності продукції тваринництва в Україні є незбалансованою, що заважає становленню інформаційної економіки з інноваційною моделлю розвитку ринку продукції тваринництва, в якій знання виступають основним капіталом. Дисбаланс простежується як на рівні базисних (власність, влада, управління, праця), так і похідних інститутів (ціна, конкуренція, підприємництво, регулювання). Існуючі проблеми доповнюються проблемами адаптації суспільних та недосформованих правових інститутів, що разом з проблемами науки, освіти, деградацією продуктивних сил і виробничих відносин роблять інноваційно-інвестиційну модель ринку продукції тваринництва поки що недосяжною. Тому реалізація інноваційно-інвестиційної концепції в умовах недосконалості інституціональних механізмів на ринку продукції тваринництва є проблемною у розбудові прийнятної для суспільної моделі стимулювання науково-технічного прогресу на ринку аграрної продукції.

Список використаних джерел

1. Porter M. Competitive Strategy: Techniques for Analyzing Industries and Competitors / M. Porter. – New York: The Free Press, 1980 (2nd ed. – New York: Free Press, 1998. – 397 p.).
2. Волынский Г. О конкурентных преимуществах в условиях глобализации / Г. Волынский // Экономика Украины. – 2006. – № 12. – С. 68-72.
3. Ільчук М.М. Конкурентоспроможність продукції скотарства і птахівництва України в системі євроінтеграції: монографія / М.М. Ільчук, І.А. Коновал, І.В. Мельникова. – К.: Вид-во ТОВ «Аграф Медіа Груп», 2015. – 322 с.